

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

***Анотація.** У статті розглянуто поняття психологічного впливу та лідерства, взаємозв'язок рівня лідерства та психологічного впливу студентів.*

Ключові слова: психологічний вплив, «лідерство».

***Аннотация.** В статье рассмотрено понятие психологического влияния, взаимосвязь уровня лидерства и психологического влияния студентов.*

Ключевые слова: психологическое воздействие, «лидерство».

***Annotation.** This article examines the concept of psychological influence, the relationship of the level of leadership and psychological impact of the students.*

Keywords: psychological impact, «leadership».

Актуальність. Сьогодні психологічний вплив можна розглядати як одну з найбільш актуальних проблем. Оскільки основною функцією менеджера є вміння досягати поставлених цілей, керівники повинні вміти використовувати психологічний вплив, тобто вміти досягати бажаних змін у поглядах, переконаннях, поведінці, діяльності інших людей.

Метою роботи є дослідження здібностей (впливу, лідерства) особистості студентів 3 курсу як майбутніх менеджерів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні розробки питань, пов'язаних з психологічним впливом відображаються в наукових працях таких авторів, як В. Шейнов, Є. Сидоренко, Р. Чалдіні, Г. Грачов, І. Мельник, Г. Балл, М. Бургін, В. Крисько, Ф. Зімбардо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз публікацій показав наявність різних підходів до визначення психологічного впливу. Наприклад, Сидоренко Є.В. визначає поняття психологічного впливу як вплив на психічний стан, почуття, думки і вчинки інших людей за допомогою виключно психологічних засобів: вербальних, паралінгвістических або невербальних [3].

П. Друкер визначає поняття психологічного впливу як здатність підняти людське бачення на рівень більш широкого кругозору, вивести ефективність діяльності людини на рівень більш високих стандартів, а також здатність формувати особистість, виходячи за звичайні, що обмежують її рамки [4].

Соціальні психологи частіше виділяють такі види впливу, як аргументація, самопросування, маніпуляція, навіювання, зараження, спонукання імпульса до наслідування, формування прихильності, просьба, ігнорування, примус, напад, деструктивна критика.

Професія менеджера відноситься до видів професій, що належать до системи «людина - людина». Сучасний менеджер для ефективної роботи з людьми повинен володіти такими здібностями, як управління ресурсами, прогнозування; мати високе почуття обов'язку і відданість справі, уміння чітко висловлювати думки і переконувати інших; мати готовність до розумного ризику і, в тому числі, здатність впливати на інших. Крім того, серед безлічі професійно значущих якостей йому треба мати високий рівень лідерства.

Теоретичні та практичні розробки питань, пов'язаних з лідерством відображаються в наукових працях таких авторів, як М. Альберт і Ф. Хедоурі, У. Бенніс, Ж. Блондель, О. Виханский, П. Друкер, П. Даунтон, А. Єгоршин, У. Кац, Л. Едінгера, М. Мескон, Д. МакКлелланд, В. Пугачов, Р. Стогдилл, Дж. Террі, Е. Шейн.

Аналіз публікацій показав наявність різних точок зору у визначенні лідерства. Так, згідно статусному підходу, (О. Виханский, П. Даунтон, Ж. Блондель) лідерство - це управлінський статус, соціальна позиція, пов'язана з прийняттям рішень [2].

З точки зору групової динаміки (Г. Андреева) лідерство - чисто психологічна характеристика поведінки певних членів групи. Це групове явище: лідер немислимий поодиноці, він завжди даний як елемент групової структури, а лідерство - система відносин у цій структурі [1].

Далеко не кожен здатний одночасно бути лідером і грамотним менеджером. В деяких людей, які мають справжній талант до управлінської роботи, не вистачає лідерських якостей. Інші мають явні задатки лідера, але не здатні стати ефективними менеджерами.

З метою дослідження рівня лідерства майбутніх менеджерів, керівників нами було проведено дослідження за методикою експрес-тесту для самооцінки лідерства (Москаленко В.В.). Вибіркова сукупність склала 16 осіб. Вік 19-20 років.

Провівши дослідження, ми отримали результати і з'ясували, що найбільша кількість студентів, тобто 62,5% мають високий рівень лідерства, 25% - середнім рівнем і 12,5% володіють низьким рівнем лідерства.

З метою дослідження рівня психологічного впливу як однієї з важливих здібностей лідерів, майбутніх менеджерів і керівників нами було проведено тестування серед тих же студентів третього курсу спеціальності «бізнес-адміністрування». За допомогою методики тестування «Чи вмієте Ви впливати на інших?» ми виявили здібності впливу у студентів.

У результаті дослідження, ми з'ясували, що найбільша кількість студентів, тобто 56,25% володіють високим рівнем впливу на інших. Ці студенти наділені умінням переконувати оточуючих у своїй правоті.

Дослідження показало, що 31,25% студентів наділені середнім рівнем впливу. Вони ефективно можуть впливати на інших. У них вдало сполучається вплив з почуттям міри. І 12,5% респондентів набрали найменшу кількість балів, що свідчить про те, що вони часто мають рацію, але переконати в цьому оточуючих їм вдається далеко не завжди. Вони вважають, що їхнє життя має бути цілком передбачуваним. Ці люди не люблять нічого робити через силу. Вони занадто стримані, часто не досягають намічених цілей.

Зіставивши результати дослідження психологічного впливу та лідерства ми з'ясували, що між цими здібностями присутній взаємозв'язок.

Дослідження рівня лідерства та рівня впливу

Респонденти	Рівень лідерства	Рівень впливу
1	високий	високий
2	середній	середній
3	високий	високий
4	середній	високий
5	високий	високий
6	середній	середній
7	високий	високий
8	високий	високий
9	низький	низький
10	високий	високий
11	високий	середній
12	високий	високий
13	високий	високий
14	високий	середній
15	середній	середній
16	низький	низький

Висновки. Проаналізувавши отримані результати, потрібно відзначити, що високий рівень впливу та лідерства збігся у 80% респондентів, а низький рівень впливу та лідерство збігся на 100%.

Результати дослідження дозволяють зробити загальні висновки: 1) більшість студентів має високий рівень впливу і високий рівень лідерства, що дозволить їм бути успішними в майбутній професії; 2) лідерські здібності та здатності впливу взаємопов'язані.

Література

1. Андреева Г.М. Социальная психология: учебник для высших учебных заведений / Г.М. Андреева. – 5-е изд., испр. И доп. – М. : Аспект Пресс, 2002. – 364 с.
2. Модели и методы управления персоналом : Российско-британское учебное пособие. / Под ред. Е.Б. Моргунова. - М. : ЗЛЮ "Бизнес-школа "Интел-Синтез", 2001. - С. 128.
3. http://psychology.vuzlib.net/book_o285_page_7.html
4. <http://www.epigraph.name/index/0-5>